

Методичний коментар

Любов до Батьківщини починається з малого — з лагідних слів матері, із затишної кімнати, у якій ви виростили, походів з татом, прогулянок рідною вулицею, рідним містом, із захоплення красою рідного краю, Батьківщини...

Але не можна любити те, чого не знаєш. Тому спонукайте дітей вивчати рідне місто і край — довідатися, чому їхня вулиця має саме таку назву, про визначні місця малої батьківщини — час від часу влаштовуйте віртуальні мандрівки рідним краєм, Україною (наприклад, дізнайтеся про 7 див нашої країни: Заповідник “Кам'янець”, Києво-Печерську Лавру, Дендропарк “Софіївка” (Умань), Софію Київську, Херсонес Таврійський, Хотинську фортецю, Хортицю). У цьому вам допоможуть презентації:

- [інтерактивна карта фонтанів України](#);
- [фотоальбом українських міст “В іменах моя земля”](#).

Добре, якщо з часом віртуальні мандрівки стануть реальними: спробуйте з батьками влаштовувати невеличкі походи. Певні, що такі форми роботи суттєво підвищать ефективність навчання.

Любов до Батьківщини має бути дієвою, тому спонукайте малят діяти: адже кожен може покращити довкілля, допомогти тому, хто поряд — маленькі зусилля поєднуються і кожен відчує себе затишніше в рідній країні.

- Дізнайтеся, які пісні, казки, танці, народні ігри є на вашій малій Батьківщині.
- Запитайте у бабусі про влучні висловлювання, примовки, приказки, поширені в рідній місцевості.
- Чим славиться ваша мала Батьківщина?
- Що незвичайного є у вашій області?

Запропонуйте дітям пограти **в українські народні ігри**. Однією з характерних рис народних ігор є їхній синкретизм, що виявляється у поєднанні рухів з піснею або речитативом.

Ой, щит, щит

Діти лічилкою вибирають “Неньку”, яка, співаючи пісню, підходить по-черзі до кожної дитини і кланяється, після чого цей учасник має стати позаду неї і покласти руки їй на пояс:

Ой, щит, щит, ой, щит, щит,
Щітка маленька,
Повідай, повідай
Де твоя ненька?
Я на камені сиділа, сиділа
І дрібний мачок дзьобала, дзьобала!

Так утворюється потяг з усіх учасників і ненька починає закручувати всіх кривим танцем. Завдання учасників не впасти і втримати потяг:

Ой, дзьоб, дзьобанець,
Пішла дівка у танець,
А за нею горобець!

Мости

Українська народна гра для дітей “Мости” цікава навіть для дорослих.

Діти стають у два ряди. У першому стоять двоє осіб, які складають руки в замок. Другий ряд складається з усіх інших учасників і стоїть навпроти першого.

Другий ряд. Пустіть нас, пустіть нас за яр воювати!

Перший ряд. Не пустим, не пустим мости поламати!

Другий ряд. Як ми мости поломимо, то ми вам заплатимо
Срібними гривнями, срібними гривнями!

Перший ряд. Не треба нам вашої заплати!

Не пустимо за яр воювати!

Другий ряд. Заплатимо, заплатимо
тим крайнім дитятком!

Перший ряд піднімає “ворота”, а другий ряд намагається швидко в них пробігти. Завдання першого ряду опустити руки перед крайнім учасником. Тоді перший ряд забирає його собі. І так грати, аж поки в другому ряді не залишиться двоє осіб.

Дощик

Школярі обирають ведучого-кашовара. Він з горщиком та дерев'яною ложкою стає в центрі, ходить по колу і “варить” кашу, “вимішуючи” її ложкою. Діти, взявшись за руки, ходять навколо нього і речитативом промовляють:

Іди, іди, дощику,
Зварим тобі борщику
У новому горщику.
Тобі каша, а нам — борщ.
Щоб густіший ішов дощ.

Учні зупиняються, а кашовар, заплющивши очі, обертається, піднявши руки з горщиком догори. Потім прямує до дітей. Комуś із них вручає горщик, не розплющуючи очей. Кому випаде, той стає кашоваром, веде гру далі.

Коли гра набридає, діти промовляють:

Дощику, дощику, перестань!
Ми поїдем на баштан,
Та візьмемо диньку,
Усім по шматочку,
А тобі — ціленьку!

Підстрибуючи на одній нозі, учасники гри розбігаються.

Пригадайте з дітьми українські рослинні орнаменти. Це привід поговорити не тільки про декоративне народне мистецтво, а й розв'язати завдання на пошук закономірностей. Наприклад, роздивимось предмети, оздоблені малюнками у стилі петриківського розпису.

- Які квіти і ягоди використано в них? (Порівняйте рослини та плоди на орнаментах і фотографіях, знайдіть спільне, спробуйте визначити назву).
- А як би ви намалювали порічки? Калину? Шипшину? Грона винограду? Чому саме так?

Роздивіться з малятами, які яскраві картини створюють сучасні майстри петриківського розпису.

- Що на картинах зображено?
- Картини які?
- Чим вони цікаві?

Подивіться уважно, як картини оздоблені. Вони ніби в рамочці з орнаменту.

- З яких елементів складається орнамент?
- Чи є тут фрагменти, що повторюються? Покажіть їх.
- Знайдіть закономірність, опишіть її.
- Чи нагадує таке оздоблення саму картину? Чим саме?

Роздивіться з малятами рослинні орнаменти на українському посуді.

- Чим цей посуд цікавий?
- Які цікаві елементи орнаментів ви помітили?
- Які рослини вони нагадують? Чим саме?
- Покажіть фрагменти, що повторюються.
- Знайдіть закономірність, опишіть її.
- Чим цей орнамент відрізняється від петриківського?

Зверніть увагу дітей ще й на те, що посуд круглий, тому всі смужечки орнаменту йдуть по колу, переходячи одна в одну.

Запропонуйте дітям розфарбувати картинки у стилі петриківського розпису (див. [розмальовка "Петриківський розпис"](#)), знайти там цікаві елементи і оздобити ними вирізані з паперу глечик, тарілочку, килимок тощо. Зверніть увагу дітей на те, що в деяких елементах оздоблення бажано дотримуватися певної закономірності.